

Előfizetési feltételek:
Videkre postán vagy helyben házhöz (hordva)
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasábos petítisor egyszeri hirdetésnél 12, kétszeriél 10, háromszoriál 8 kr.
A nyilvántartás 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadhatók a kiadóhivatalon kívül egyedül **Hansenstein és Vogler** hirdetésfelvételi hivatalában Budapesten: Dorottya-utca 3. sz. I. em. Bees: Wallischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőséghez intézendő. — Bementetlen levelek csak ismert ezekektől fogadhatók el. — Keziratok nem adhatók vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (Kerész József könyvnyomdai irodája) hova a lap anyagi részét illető közlemények (előfizetési pénzek, hirdetmények kiadás körüli panaszok) intézendők.

A keleti vasutról.

(Utolsó közlés.)

A keleti vasut függő adóságai rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásának szombatra való elhalasztása alkalmat nyújt e fontos ügy fölött nézetünket teljesen kifejténi, mielőtt e kérdés illetékes helyen eldöntetné, aminek már azért is örvendünk, mert meglehet, hogy a törvényhozás végzése némi visszatartásra kényszeríthetne.

Az eddig mondottak után még csak igen kevés, de a dolog lényegére vonatkozó észrevételünk van.

Igy például a másodosorozatu elsőbbségek jogszerűsége nézve. Nem akarjuk most kutatni, hogy ez alaposan megtámadható-e, vagy nem, de kötelességünk konstatálni azt, hogy nemcsak a részvényesek, de mások részéről is erre vonatkozólag nagyon megfontolandó kifogások tételnek. Így például Zsedényinek, az egyesült pénzügyi és vasuti bizottságok albizottságában e tárgyra vonatkozólag elmondott szavai, nagy benyomást tettek, s komoly megfontolásra szolgálhattak alkalmat.

Tény az, hogy a 10 millió tallért előlegezni hajlandó konszortium e tárgyban legalább is erős kértelnek adott helyet, mert különben nem követelné sem az állam különös jóállását, sem pedig a parlament megerősítő végzését, mert erre tekintettel az állam által ugy is elvált garantiára, semmiképen nem szorul.

A fentjelzett helyzet nagy nehézséget képez arra nézve, hogy a kérdés a kormány előterjesztése értelmében megoldható legyen.

Igaz, hogy a törvényhozás, melynek semmi körülmények közt nem lehet föladata sem ezen, sem más ügyben a jogszerűség fölött dönteni s bíróságot gyakorolni, a kormány javaslat elfogadása által nem zárja el ugyan a részvényesektől az utat, melyen a jogszerűséget megtámadhatják, de bizonyos az is, hogy a kérdés eldöntésének nagyban prejudikál, midőn az állam által biztosított összeget e kötvények kamatai fizetésére fordítani rendeli.

Világos továbbá, hogy azon esetre, ha a kérdéses elsőbbségi kötvények jogszerűtlensége mondatnék ki az illetékes bíróság által, az állam a 10 millió tallért, mint egyenes adós megfizetni tartoznék.

A kötvények eladása javitana a helyzetet, s azért jelentettük ki, hogy az eladás biztosítása esetében a törvényjavaslat elfogadhatóvá válnék, tettük pedig ezen nyilatkozatot annak tudatában, hogy az esetben is, a másod sorozatu elsőbbségi kötvények jogszerűtlenségének kimondása sokkal csekélyebb ugyan, de még is terheket róna az államra, s ha daczára ezen tudatnak még is ez értelemben nyilatkoztunk ezt azért tettük: mert meggyőződésünk szerint a keleti vasut ügyét áldozat nélkül elintézni nem lehet.

Követeltük az ügynek nem részletes de teljes megoldását, szeretnők ha ez oly időben történhetnék a mikor az elrendelt parlamenti vizsgálat befejezve, s annak eredménye köztudomásra juttatva lesz, de nem kötjük ezen föltételhez a finansziális megoldást, mert a kettő közt elválaszthatlan összefüggést nem látunk.

A finansziális megoldás a vizsgálatnak nem prejudikál, semmi annak folytán felmerülhető jogot vagy igényt föl nem ad, senkit a felelőségtől föl nem ment.

Még csak egy észrevételt azon veszélyekről, melyek a kormány állítása szerint, javaslatának elvetése folytán bekövetkeznének.

A csőd — ettől nem tartunk, ez a vasut forgalmát meg nem akadályoztathatja, legföljebb muló bajt és kellemetlenséget okozhat, egy időre talán az állam hitelére káros hatást gyakorolhat, de nem foglalhat magában veszedelmet, s nem szülhet oly következményeket, melyeknek rossz

hatását a végleges rendezés által teljesen megszüntetni nem lehetne.

Komolyabb dolog a prioritások kényszer eladása minden áron, azt hisszük azonban, hogy ezen veszély sem következne be tényleg; mert eltérve attól, hogy a kormány javaslatát visszautasítása folytán még bizonytalanabbakká vált papírokra alig találkoznék vevő, ugy vagyunk meggyőződve, hogy a kormánynak van joga, s azt reméljük talán még annyi tekintélye is, hogy a potom áron elfeésérlést megakadályozhatja addig, míg az ügy végleg befejeztetik, erre pedig nem sok idő kell, csak legyen meg a bátorság egyszerre előállni azzal, amit előbb-utóbb elkerülhetetlenül tenni kell.

Veszélyt csak akkor látnánk, ha a ház visszautasítván a kormányjavaslatát oly nyilatkozatot tenne, mint amilyen a különvéleményben ha nem is nyíltan, de eléggé érthetőleg kifejeztetik t. i. hogy a keleti vasutügynek rendezésére semmi terhet nem akar vállalni, mert ily esetben csakugyan nem vesztethetvén többet a hitelezők, minden indok a várakozásra és kíméletre megszüntetnek.

Megvagyunk ellenben győződve arról, hogy a társulat hitelezői tartózkodni fognak minden szélső lépésektől habár a kormányjavaslat elvetetnék, ha ez oly nyilatkozatot kíséretében történék, melyben a ház kifejezné hajlandóságát az ügy végleges elrendezésére s esetleg a kikérülhetetlen áldozat meghozatalára, ily esetben saját érdekük parancsolná a hitelezőknek, hogy várjanak.

Előttünk az állam hitele mindenek felett áll, azt még áldozatok árán is főn akarjuk tartani szeptőltenül s ha a civilizált világ e követelményének eleget tettünk, akkor kérelhetlenül kívánjuk felelőségre vonni azokat akik az állam ezen legdrágább kincsét kockára dobták.

Ha mindezek után fölemlítjük még azt is, hogy a végleges rendezést nem egyoldalulag kívánjuk decretáltatni, hanem a részvényesek kihallgatásával és beleegyezésével megállapítani akkor elmondunk mindazt, amit e kérdésben fölhozni szükségesnek véltünk.

— A „Reform“ mai száma a következő nyilatkozatot hozza:

A keleti vasut igazgató-tanácsának kérvénye, melyet a minap ismertettünk, egy épületes botrány kíséretében teszi meg kínos körülmények közt. A „Baloldal“ indította meg a dolgot, kiírván, hogy 1000 firtal akarták megvesztegetni, illetőleg díjazni azért, hogy ama kérvényt részben vagy egészen kiadja, s hozzátette, hogy hasonló ajánlat egy másik lapnak is tétel. Az „Ellenőr“ erre nevetek kér, hogy a botrány teljesen földerítessék, s a többi lapok (a „Hon“, a „Pesti Napló“ s az „Ung. Lloyd“) különféle fordulatokban nyilatkoznak. Mi a magunk részéről szívesen hallgattunk volna. Először azért, mert az ily botrányok barátjai egyáltalán nem vagyunk, másodsor, mert a dolgot nem egészen úgy fogjuk föl, mint a „Baloldal“. Van okunk hinni, hogy a „Baloldal“ ama másik lap alatt minket értett s tán legközelebbi számában ezt ki is írja. Mert hasonló ajánlat nekünk tétel, s erről magánbeszélgetésben titkot egyáltalán nem csináltunk. A dolgot úgy fogtuk föl, hogy a keleti vasut igazgató-tanácsának érdekében van, hogy a kérvény a közönség elé kerüljön, s ez érdekelt az érdekeltek szívesen hoznak tetemesebb pénzáldozatot is. Előttünk azonban 1) nem az igazgató-tanács érdeke, hanem olvasóink érdeke a mérvadó, 2) a lap szerkesztői részében akár a fölapon, akár mellékleten, semmi körülmények közt és semmi formában díjat el nem fogadunk. E kettő határozta meg jelenleg is eljárásunkat. A memorandumból, mint tudva van, közöltünk annyit, a mennyit olvasóink kedvéért — a mennyiben a most napirenden levő keleti vasuti kérdésben érdekelték egy részének nyilatkozatát tartalmazta — közölni szükségesnek látszott, a közlésért ajánlat díjat pedig egyszerűen visszautasítottuk. Ezzel sem nem kérkedünk, sem nem vádolunk. Erénynek nem tartjuk, hogy elvünk szerint teljesítettük kötelességünket. Ha mindenki helyesen fogja föl és becsületesen teljesíti kötelességét, akkor ebből hiba nem lesz, s az igazgató-tanács úgy propagálja emlékiratát, a hogy tudja. Az oly erényhősködést, mely ebből botrányt csinál, nem tartjuk az erkölcsösség követésére méltó példájának, mert minden botrány csökkenti a közszemérmét, rontja, tom-

pitja az erkölcsüket, s majdnem annyit árt, mint használ, ha t. i. használ.

Ugyanazon okokból, melyeket a „Reform“ említ, nem tettük mi sem hírlapi megbeszélés tárgyává az anglo-austrian bank ajánlatát, mely nekünk is hasonló alakban tétel és fölünk is a fönebbivel szóról-szóra megegyező válaszzsal viszonzottatt. Miután azonban az ügy discussió tárgyává tétel, nehogy a kérdéses kérvény azon nagyon rövid kivonatának közlése, mely a „Középpárt“ január 27-diki számában foglaltatik, bármily oldalon félreértésre adhasson okot, sietünk kijelenteni, hogy t. lapársunk fündözött nyilatkozatához csatlakozunk, s az egész kiterjedésében magunkóvá tesszük.

Fölkérteünk a következő sorok közlésére:

A „Pesti Napló“ tegnapi számának belföldi rovatában „Makray László elleni tüntetések“ cím alatt megjelent közleményre a következőket felelem:

Tóth László urnak hasonló ügyben, hasonló körülmények közt adott válaszmájl fondorkodásaival szemben egyebet ma sem felelhetek, mint: hogy én őt általában nem tartom azon egyéneknek, ki választóm többségét helyettesíteni hivatva lenne.

Tóth László ur a „Magyar Polgár“-ban közölt és választómhoz intézett fölhívásának, (melyben utóbbiakat a középpárthoz történt csatlakozásom miatti elítéltésem tárgyában tartandó tanácskozássra hívta össze), ugy lát-szik, lett azon eredménye, hogy a reám szavazott 995 választó közül 35-en összegyűltek a dévai polgári kasinóban f. é. január 25-én és azon töredék végzésileg kimondotta, miszerint Hunyad megye választókerületének nincs országgyűlési képviselője.

En pedig részemről kinyilatkoztatom, hogy e töredék véleményére semmi súlyt se fektetek.

Budapest, január 30. 1874.

Makray László, orsz. gy. képviselő.

— A „Pester Lloyd“ a bécsi estilapok nyomán közli azon hírt, hogy Hohenwarth gróf ő felsége által sokáig tartó kihallgatáson fogadtatott. Bécsből érkezett magánújságnyók Andrassy gróf állását megingatottnak mondják.

Néhány szó a felsőházhoz!

Ritkán nyílik a felsőháznak oly kedvező alkalma mint jelenleg, hazánk összes földbirtokosainak elismerését megnyerhetni; mert módosítvány által alkalmat nyújthat a képviselőháznak azon hibák kiigazítására, melyek részint figyelmét kerülték el, részint tévedésből jutottak az imént elfogadott föladó szabályozásáról szóló törvényjavaslatba; s a melyek miatt egyrészt a rossz talajnak tulajdonosai, a boldogabb vidékek birtokosaival, másrészt az összes földbirtokos osztály a többi, más ezimeken adózó osztályokkal szemben, aránytalanul terhelteknék.

Eltéktve attól, miszerint ezen törvénynek rögtöni végrehajtása pénzügyi nehézségekbe ütközik; valamint hogy gyökeres átídomítása által végrehajtásának módozatai nevezetesen egyszerűsíthetnének, miáltal a gyakorlati kivitelben idő és költség megtakarítható lenne; most főként csak 16-ik §-ára, melyben a tiszta jövedelem kipuhtolásának módozatai vannak szabályozva, kiérven felhívni a förendház figyelmét.

A miniszteri előterjesztésnek ide vonatkozó §-a így hangzik: „A gazdálkodási költségek kiszámításánál a közönséges gazdálkodáshoz megkivántatott munka és anyag értékének átlaga vétetik alapul.“

A föladó catasteri bizottság ezen §-t akként módozította, hogy abban a fenn érintett tényezők egyenként megnevezve legyenek.

A központi bizottság a szántóföldről szóló a) pontnál ezen catasteri bizottság által felsorolt tényezőket egygyel egészítette ki, kimondván azon elvet: „hogy a szántó földek termő képességének föntartására szükséges trágyának értéke is a gazdasági költségekhez számítassék.“

A fogalmazásnál azonban ezen elv hibásan lett kifejezve.

Ezen fogalmazási hibának nyomára jutván. a. f. hó 23. országos ülésben következő módozítványt nyújtottam be: „A föld termőképességének föntartására szükséges trágya előállításának költsége“ is vonassék le a nyers jövedelemből.

Erre vonatkozólag a központi előadó ekként nyilatkozott: „A központi bizottság elfogadta, hogy a trágyázás a gazdasági költségek közt fölszámíttassék, hanem ezen elvnek alkalmazása csakugyan helytelenül történt, a mennyiben a szerkezetben nem fordítottat elég figyelem arra, hogy ez elv kifejeztessék, mert a szerkezet azt mondja: „a miből gazdálkodási költség fejében a fölügyeletre, trágyázásra stb. szükséges kézi- és igásnapszám, vagy ennek egyenértéke vonandó le.“ Eszerint tehát nem a trágya értéke, hanem csupán a kihordatás

Husaar János

költsége vonatnék le a nyers haszonból. Ennélfogva én a központi bizottság álláspontjához képest a módosítást elfogadhatónak vélem.

Erre Tisza Kálmán ezeket mondotta: „Megvallom, ha a központi előadó nem tette volna magáévá a módosítványt, nem szólottam volna ellene; de így nem tehetem, hogy a módosítvánnyal szemben el ne mondjam saját meggyőződésemet és nézetemet. Azt, hogy vétessék be a gazdasági költségek közé magának a trágázásnak költsége oly általánosságban, mint a központi bizottság javasolja még el tudom fogadni, bár nem tagadhatom, hogy ez is eshetnék kitógás alá...

... De amennyiben ha valaki trágázatja földjét, ez arra nézve lehet befolyással, hogy birtoka talán fölsőbb osztályba soroztassék, magát a trágázási költségek megtérítését elfogadom; nem tudom azonban, hogy fogjuk megmagyarázni, és hogyan fog értelmezettüni az, hogy a trágya előállításának költsége számítottassék le a tiszta jövedelemből?

Hiszen ha már a trágázás levonatik, ha valaki igazolhatja, hogy mesterséges trágát használ, az magában is elcsúsz. De így általánosságban kifejezni, p. o. ha valakinek birtokát kell tartani birtokán és mint sokszor megoslik Magyarországon, a juhászat dífizetben van, de mivel az illető a juhokat azért tartja, hogy trágát kapjon és e szerint a juhászat deficiitje a trágya előállítására fordított költségeknek veendő, nem tudom, hogy akkor hol állhatnánk meg ezen dologban. Kérem tehát méltóztassék elfogadni az a) pontot úgy amint a bizottság javasolja.

A többség a módosítványt elvetette. E szerint Tisza azon véleményben volt, hogy a központi bizottság által elfogadott elv a szövegben ki van fejezve, és hogy mi még ennél is többet kívánunk a midőn a trágya értéke helyett annak előállításának költségét akarjuk elfogadni, s ennél fogva a módosítványt elvettem; pedig mi csak a trágázáshoz szükséges napszám helyett, a trágya értékét kívántuk fölvetetni; — alárendelt kérdés lévén az, vajlon annak értéke, vagy előállításának költsége jöjjön a szövegbe. Lényegesnek csak azt tekintettük, hogy az elv egyáltalában, ilyen vagy olyan alakban kifejezést nyerjen. A tévedés világosan kitűnik Tiszának azon nyilatkozatából, melyben a trágázás költségének levonása a föltűni megnyugvását fejezte ki és csak az előállításának költsége, mint tág értelmi kifejezés ellen tett kifogást.

Egy későbbi szónál Kajuch becsusztatni igyekezett a fönn említett elvet; azonban módosítványa a Pulszky Ágost következő felszólalása folytán szinte elvetett: „Részemről csak azon megjegyzést kívánom tenni, hogy Kajuch módosítványa úgy látszik félreértésen alapszik; mert hiszen a trágázás a szántóföldek művelési költségében benne van, bár nem azon formulázás szerint, melyet Tarnóczy előterjesztett, mely szerint nemcsak a rendes, de a rendkívüli trágázás is a rendes költségekbe fölvetett volna.

E szerint Pulszky is azon nézetben volt, hogy a rendes trágázásnak költsége a szövegben befoglaltatik, s midőn a felszólalók is ezen hiedelemben voltak, mi természetesebb, mint hogy a hallgatók is tévedésbe hoztattak.

Ezen tévedéseknek azon sajnós következménye lett, miszerint daczára annak, hogy ezen elv ellen senki, — mellette minden felszólaló nyilatkozott, az a javaslatból mégis kimaradt.

A rosz talajú szántóföldnek termő állapotba való hozatalára és föntartására szükséges trágya nagy értéket képvisel; mivel előállítása különösen terméketlen vidéken a gazdának sok költségébe kerül; mi kétszeresen súlyosodik a hegyes vidékek földművelőire, hol a gyakori záporosók nemcsak a trágát, de ezzel együtt a nagy költséggel termővé tett felső földréteget is elmosják. — Nagy aránytalanságot fogna eredményezni, ha a tiszta jövedelem felszámításánál a talaj különfelesége szerinti művelésre megkívántató költségkülönbségek kellő figyelembe

nem vétetnének. Meggyőződésem, miszerint a jó és rosz föld között oly aránytalanság van, hogy azt a legigazságosabb adóztatási rendszer sem képes eléggé kiegyenlíteni; de nagy igazságtalanság lenne, a rosz talajnak termő állapotba hozatalára fordított költségeket a tiszta jövedelemből le nem vonni.

Mint hogy az adóprovizorium a gazdasági költségek kiszámításának céljából készített táblázatban a trágázásra is figyelemmel volt, és annak értékét átlag 5 százalékosan állapította meg; tartok tőle, hogy ha a mostani szöveg megmaradna és a becsült bizottságok annak értelmében fogadják (pedig ez kötelességük leendő) a jó és rosz talajú birtokokok és vidékek közt jelenleg fönlálló aránytalanság, melynek megszüntetése e törvénynek egyik célját képezi, az eddigénél is nagyobb lenne. — Mely esetben kár volna azon nagy pénzösszegért, idő és fáradságért, melybe ez óriási munka kerülni fog.

Hasonlóan sajnó, hogy az alapul vett elv szerinti közönséges gazdálkodásnál is nélkülözhetlen gazdasági épületek föntartására szükséges költségek, valamint a jég és tűz elleni biztosítási összegek, legalább valami általános adóztatásnak meg, a mennyiben tényleg értékesíthetők. Ha a jövedelem az elfogadott alapon fogna kiszámítottani; mi természetesebb, mint hogy a kipuhatólandó tiszta jövedelem, nagyobb lenne a tényleges jövedelemnél; pedig már a többi adózó osztályokhoz igazságos arány megállapításának szempontjából is kívánatos, hogy az a valónál se nagyobb se kisebb ne legyen.

A földadónak 30.000.000 forintnyi kerek összegben kívánt megállapítása el nem fogadtatván, a földadó a most kinyomozott tiszta jövedelem alapján utóbb meghatározandó százalékokban fog kiíratni, és a többi osztályok adótevével méltányos arányba hozatni.

Be nem látom okát annak, hogy miért kell épen a földbirtokos osztálynál nagyobb tiszta jövedelmet fölbe-csúlni, mint a milyennel az valóságban bir. mert a kérdéses javaslat indokolásában érintett azon nézetet, mintha ez akár a birtokosoknak, akár az országoknak hitelét emelné, komolyan nem vehetem; — pedig ez természetesen be fog következni, ha a gazdaságot tényleg terhelő kiadások figyelmen kívül hagyatnak. — Ezt az igazság szempontjából annál kevésbé tartom igazolhatónak, mint hogy épen ezen osztály az, mely a legtöbb terhet, és a legnagyobb adót viseli, a mennyiben most is 29% százalékat fizet, míg a más alapon megadóztatott osztályok a különböző adó címek szerint, 10, 2, sőt csak 1 százalékot fizetnek, melynek jövedelmét ezen fölül a legtöbb vízszontagságnak van kitéve, jövedelmét el nem tagadhatjuk; míg a többieknek annak kipuhatólása le lehetetlen; és azok bevallásai a szakértők állítása szerint a valóságnak igen ritka esetekben felelnek meg.

Nemcsak egyes birtokosok, vagy vidékek iránti tekintetnél fogva; de nemzetgazdasági szempontból is az országra nézve nagy horderejűnek tartom, hogy a förendek e javaslatot beható tárgyalás alá vegyék és a jelzett s egyéb hiányok kiigazítását javaslatba hozzák.

Tarnóczy Gusztáv.

Vidék.

Szolnok. január 28. 38 órán át tartott folytonos szavazás után múlt éjjel 11 órakor a zöld és fehér nagy láda a szavazatszedő küldöttség által fölnyitvatván, az azokban talált pálcázók fölolvastattak és kitént, mikép szavazott 1967 választó; Makay Imre kapott 972, Horváth Nándor 995 szavazatot, és így ez utóbbi 23 szavazattöbbséggel e kerület országgyűlési képviselőjévé újra megválasztatott.

Mindkét párt a választást megelőző napokban úgy, mint a szavazás idején rendkívüli buzgalommal s erőt fejtett ki: a vidékről beszállított választók a helybeliekkel együtt bekérelt túrték a hideget, ösésget és álmatlanságot. — Utolsó szavaztak a szolnokiak, reggeltől késő

Ez a darab cselekményének magva, mely azonban oly izetlen héjjal van körülveve, hogy egyáltalán nem hiszszük, miszerint a közönségnek kedve legyen abba valami gyakran bele harapni.

Plumet (Szigeti József) üzletéből megzavargodott, s magán életbe visszavonult tőkepenés körül unokahuga Henriette, ennek férje Robineau Martel Edouard Plumet unoka öcsöce, s ennek neje Laura azon aljas czéllal förgölgöndök, hogy Plumet szeretetét, s ezzel vagyonát egymás, s különösen Fülöp Plumet másik, ingyenélő unokaöcsöce orra elől elhódítsák, s e czéllal a jó öregot mindjárt az első felvonásban álnok szeretetük és figyelmük kipadójára vonják, s mint éhes farkasok egymást el akarják marni a közös zsákmánytól.

Plumetnek van egy Vermeuil Lucien nevű keresztfia, ki őszintén szereti Plumetet, de azért ráakarja bérni, hogy 100 ezer frankig jótálljon érte, mivel irodát akar nyitni, s így Paulin nőül akarja venni. A rokonok azonban Plumetet elidegenítik az ifjútól, s így a jótállás is elmarad. Paulin csakhamar belátja, hogyha czélt akarunk érni, Plumetet el kell távolítaniok rokonai köréből. Plumet csakugyan távozik: falura megy. Itt Paulin Plumetet Clemenceval hozza össze, kit Paulin rábeszél, hogy mivel két szegény nagybátyjának ügyis terhére van, menjen férjhez az öreg Plumethez. Ugy történiük. Plumet megkéri Clemence-ot. Galauzon ügyvéd azonban oda csúdit a rokonságot, remélve, hogy ezek megakadályozzák a váratlan házasságot. A rokonság megérkezik, de — csodálatos! — nem ellenzi (szinleg) a házasságot, sőt valamennyien gratulálnak. Titokban azonban megbízzák Fülöpöt, hogy beszélje le az öreget. A minden rábeszélésre hallgató Plumet most is enged: lemond Clemence kezéről. Most azonban Clemence két nagybátyjával gyül meg baja Plumetnek. Fülöp megszeretvén a két nyugalmazott százados nagybátyját, szintén pártjukra áll, s a házasság létrejö. Paulin is összekerül Luciennel, s a rokonok fölsülnek. Ez a „Plumet örökség“ nek eléggé száraz, kevés leleményességet mutató cselekménye. E

estig 720-an, a tartalék, mintegy 60 főből álló csapat eldöntő a csatát, és a minden erejéből kifogyott 48-sok se-rege nem jót sejtve és türelmet veszítve, esti 9 óra táján a zárvonat áttörte és a városház elé rohant, — a honnét azonban a katonaság által csakhamar visszanyomtatott.

Leirhatlan volt az öröm és lelkesedés, midőn éji 11 óra után elnök a szavazás eredményét a fötérén kétes aggodalommal várokozott néptömegnek kihirdeté mozsár durrogása közt, mire egetrázó „éljen“ kiáltások után az ünnepeit képviselő magas helyre állva, megható beszédet tartott, megköszönve a választók bizalmát és ernyedetlen kitartását, és ígérve, mikép tehetségéhez képest a háza és Szolnok város javának előmozdítására fog törekedni. A közönség ezután örömittasan eloszlott, egy rész a zászlókkal és zenével választottja háza elé vonult üdvözleni őt; néhány percz multával a városház előtti tér üres volt.

Nagy volt a küzdelem, s a kivított győzelem utáni nyugalom s meglegedés annál jobban esik. — Feledjük, mint képviselőnk is mondá, az ily választásnál történi szokott jeleneteket. — A kétszínűeknek pedig jó lesz tudniok, hogy üzelmök végre is napfényre jött, s hogy hitelüket eljásztották. —k—

T a n ü g y.

A gymnasiumok új tanterve.

(Utolsó közlemény.)

Az előkészítő osztályról és a tanterv egyéb hiányairól nem is szólva, ha a tantervet még egyszer átpilantjuk, látjuk, hogy az azon elvből indul ki, hogy a gyermekeket az embertől vezesse tovább, hogy fölvezesse azt az emberiném fejlődésének első fokától napjainkig. Az elv szép, — de kérdés, lehet-e és mily mértékben ezen elvet a nyilvános oktatásnál alkalmazni úgy, hogy a gymnasiumnak ezt más tanintézetnél megkülönböztető jellege maradjon és hogy a gymnasiumot jól végzett ifju anyyi és oly ismerettel lépjen a fötanodába, hogy ott választott szaktudományát is ne éléség nélkül folytathassa, de meg, hogy az emberiség között elfoglalható állásának követelése szerint a gymnasiumban szerzett azon szakismereteket is előnyösen használhassa, melyeknek rendszeres tanulásával később nem foglalkozhatik.

A fölvetett kérdések első felére azt mondhatjuk, hogy a helyesnek nem ismert irányelvek mellözése és így a részletezésnek is derekas megváltoztatása mellett — lehet; lehet különösen akkor, ha a csoportosítás elvét csak oly mértékben alkalmazzuk, melyben azt a tudományok éktelen szétdarabolása nélkül egy gymnasiumi tantervben alkalmazhatjuk, — és ha ezt megter-tük, igennel felelhetünk a fölvetett kérdések második felére is.

A tanterv egy másik alapelve az, hogy az alakai oktatásnak központja a tárgyi oktatás legyen.

Ezen elv is olyan, hogy ezt ily alakban és értelem-ben kárhozzatunk épen nem lehet; más kérdés azonban ismét az, — megmaradt-e a tanterv részletezése ezen alapelvek a gymnasiumi oktatásra alkalmas határai között?

Ha a történelmi és anyanyelvi részletezést áttekinthetjük, azt kell mondanunk hogy — nem.

Ezen tantervben a tárgyi oktatás az alakinak nem irányadó központja, hanem az elvnek a czél által megengedett határain sokkal túlesapó, a gymnasiumot saját-ságos jellegétől megfosztó gyámoltalan kényur, kire a kényurhatat csak látszólag erőszakolják, mert urahna a fégyelmetlen környezet sokfélesége és tényleges befolyása mellett valóban — semmi. A tárgyi oktatás elve — a részletezésben — épen ott van leggyöngébben megtestesítve, hol annak a legerőteljesebben kellene állania, az anyanyelv és történelemnél.

El nem följthatom itt ama teljes meggyőződésemnek adni kifejezést, hogy a részletes beosztásnál a kellő határok között követendő tárgyi oktatás elve csak úgy

cselekményt még szelleműs párbeszédék, észrevételek sem igen fűszerezik meg, főleg a magyar fordításban nem, hol az eredeti szövegnek néhány jobb sorsra méltó mondata Feleki József nyelvűnek göröngyeim megsántul.

A jó előadás a darab testi és szellemi hiányai közül sokat eltakarhatott volna; de a szereposztás is részben szerencsétlen volt. Meglepetve tapasztaltuk, hogy Prielle K. asszonynak nem jutott rész Plumet örökségéből. Francia társalgási darab Prielle nélkül!

Jellemző a darabra nézve, hogy abból egy egész fölvonást kihagytak a színpadon anélkül, hogy ezen kihagyás miatt „Plumet öröksége“ megkárosult volna. Sőt bizvást elmondhatjuk, hogy nyert; mivel ekként megszakad a darab folyamában periodikus visszakerülő jelenetek sora, s így a közönség nem volt kénytelen meg egy fölvonáson át szemtanuja lenni, miként gyötrik, csaknem mindig ugyanazon szavakkal Plumetet, vagyonára leskelődő rokonai.

A „Plumet öröksége“ mai, némileg tisztességes sikerét egyrészt ezen kihagyásnak, másrészt a férfi-szerplők, különösen pedig Szigeti József és Feleki (Fülöp) esimes játékanak, végre néhány helyzeti komikummal bélt jelenetek közzömi.

Amely elismerésre méltólag emelték azonban a darab terhet egyik oldalán a férfiak, annyira elejtették azt az ellenkező oldalon a nők, s a teher estében Gábor Imán (Paulin) egészen maga alá temette. E fiatal színésznőt a nemzeti színház fiatal nemzedéke közt leginkább próbálgatják s mégis legkevésbére mennek vele.

De hát Kassayné (Clemence), hogy kerül a vigjátéki muza szárnyai alá? Most már egymásután két vigjátékban látjuk őt szerepelni, mindig nagyon közep-szerű eredménnyel. Csak nem akarják vigjátéki színész-nővé firszirozni?

Végül megemlítjük, hogy „Plumet öröksége“ a volt igazgatóság leltárában maradt az új igazgatóságra. —b—

A „KÖZÉPPÁRT“ TÁRCZÁJA.

Plumet öröksége.

[Vigjáték 4 felvonásban. Irtak: Barriere Theodor és Capendu. Fordította: Feleki József.]

A nemzeti színháznak ma este ismét egy francia újdonsága volt, a „Plumet öröksége.“ Ezen darabot végéig nézve azt hinné az ember, hogy a színház a francia termékekkel úgy van, mint a cigány a vadkörtével. Ad-dig válogatja ki a javát míg végre a roszát is elfogyasztja. Pedig a francia irodalom jobb termékeinek életárát a színház — daczára az előbbi igazgatóságok frankomániájának — még nem fogyasztotta ki annyira, hogy a vad-körte elmélete szerint a hulladékokat is föl kelljen használni. Ha már épen csak a francia irodalomból akar halászni a nemzeti színház, ugyan miért nem tesz kísérletet Victor Hugo jobb darabjaival, melyek minden „el-méleti“ hibáik daczára is sokkal nagyobb eredményt idéznének elő, mint a „Plumet öröksége“-féle se jó, se rosz, se bor, se víz, se hideg, se meleg darabok. Victor Hugo darabjain kívül ott van, a nemzeti színpadon is két darabja után előnyösen ismert Augiernek egyik legkitű-nőbb darabja a „Philiberte.“

Az idegen termékek színrehozatalában azonban nálunk semmi rendszer, semmi fölügyelet nincs. Amely idegen művet a véletlen hulláma, magyar fordításban a színház udvarára vet, az, isten nevében színre kerül. Hogy aztán a színház művészeti niveau-jának megfelelő darabok fordíttassanak magyarrá, arra a nemzeti színháznál senki sem gondol.

A „Plumet öröksége“-nek alapeszméje bár nem új, de elég jó. Egy örökös nélküli nagy bátyát vagyonára éhező rokonai hízkeldecsikkel, árulkodásaikkal körülhálózják, de minden mesterkedésök daczára végül felsülnek.

alkalmazható ezélszerileg, ha a történelmi és a classikai oktatás közé erős kapcsolatot a két classicus nép művelődés történetének rendszeres előadását tesszük; érezték e kapcsolatos szükségességét az ezen paedagogiai elvvel rokon elveken építő poroszok is, azért áll az ő tantervükben a a negyedik osztálynál hogy „ezen osztálytól kezdve az olvasott író irodalomtörténeti állása is föltüntetendő;“ hogy az ez által czéltzott eredmény a mellékes megemlékés — akár a történelemnél, akár a class. philologiai oktatásnál — történetje is az, el nem érhető, arról az eddig alkalmazott mód mellett eléggé meggyőződünk.

Az ily módosítás, illetőleg segédeszköz alkalmazás mellett, a két fő paedagogiai elv ugy egyeztethető ki, hogy a gymnasium jellege is megmarad, de még a sikerrel is jobban vagyunk biztosítva.

A tárgyi oktatás elvének tulhajtásából ered a jelen tanterv ellen méltán felhozható ana vád is, hogy szerinte a regét vagy a későbbi korban szereplő classicus, vagy újabbkori írásművet azért olvastatjuk, hogy a tanuló történeti igazat tanuljon: az ily czél sok tekintetben erkölcsi káros hatásáról nem is szolva, csak azt jegyezzük meg, hogy a kellő határok között lehet a tárgyi oktatás elvét ugyis alkalmazni, hogy az, az erkölcsre soha veszélyes nem lesz, hogy megmarad ugy az újabb költeménynek költészeti, mint az ókori műnek klasszikus értéke.

Több vonalában elterjesztett észleletemből látható, hogy a tanterv alapelvei között csak másfél van helyesen alkalmazva, mit a jelenkor tanterve figyelmen kívül nem hagyhat és hogy több oly ferde elv van, minék a tantervkészítők hódolva a részletes beosztásnál, ugy paedagogiai nemzeti tekintetben czéltévesztett, eredményről épen nem kezeskedő munkát végeztek.

Köpesdi S.

Különfélek.

Budapest, január 30.

(Hivatalos.) A m. k. pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Czizler József pénzügyi szemlést pénzügyi biztossá, Sätze Alajos pénzügyi szemlést pénzügyi biztossá, az igazságügyminiszter Kocsis Miklós nagyenyedi törvényszéki joggyakorlót a gyulafehérvári kir. törvényszékhez írnokká, az igazságügyminiszterium számvétségéhez III. oszt. számtisztokká Tóth Imre s Lengyel Vilmos ugyanottani díjnokokat, a járásbírói díjnokokat pedig Papay Lajos járásbírói díjnokot, bírosági végrehajtóvá pedig Losonczy Gyula ügyvédjelöltet; földművelés-, ipar- és kereskedelmiügyi m. kir. miniszter Lager Mór pozsonyi posta felügyelőt ugyanezen postai igazgatóságához titkárrá nevezte ki. Az igazságügyminiszter Cs. L. algyógyi járásbírói díjnokokat ugyanígyenben a gyulafehérvári törvényszék mellé helyezte át.

Az első udvari bál február 4-dikén leend Bécsben.

Rendviselési engedély. A király legközelebb megengedte, hogy Lovag Koskij Gusztáv cs. k. követségi tanácsos és a constantinápolyi cs. k. követség első tolmácsa a 2. oszt. török Medjidie-rendet elfogadhassa és viselhesse.

Névváltoztatás. Laiko Rezső budapesti lakos vezetéknevét „Gruber“ re változtatta át.

Angol tanszék az egyetemen. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy Roehltz Béla a budapesti k. egyetemen az angol nyelv- és irodalomból magántanítói minőségben előadásokat tarthasson.

A fiúmer tengerészeti hatóság a keres. tengerészethez Malatek Ferenczet hajóskapitánnyá, Paicurih Gergelyt pedig hajóhadnagygyá nevezte ki.

A természettudományi társulat pályahirdetése.

A kir. természettudományi társulat választmánya nyílt pályázatot hirdet: 1) oly tudományos munkálatok készítésére, melyek az I. szám alatt fölemlítették szerint, Magyarország növényvilágának kutatására vagy megismerésére vonatkoznak — 2000 ft erejéig; 2) oly tudományos munkálatok készítésére, melyek a II. szám alatt felsoroltak szerint Magyarország vegytani viszonyainak kutatásával vagy megismerésével foglalkoznak — szintén 2000 ft erejéig. A pályázók kötelesek: szándékolt munkálatuk tervezetét bekiűdeni, magukat megnevezni és egyszerűsind kijelenteni, hogy vajjon munkálatukkal az egész kitűzött két-kétezer ft. összegre vagy annak mily nagy részére tartanak igényt. A beérkező tervezetek megbíráására a választmány szakfőnökből álló legalább háromtagú bizottságot küld ki, mely a tervezetek ezélszeritése fölött itél, s a választmány bejegyzésével megbíza a pályázók közül egyet, vagy ha a körülmények engedik, többet terveik kivételével, kinek egyszerűsind a kívánt összeget díj gyanánt odaitéli. A díj rendszerint a munkálat befejeztével adatik ki, de ha annak kivétele pénzküldéssel járna, részben már a megbízatás alkalmával is kiadhatatik. A tervezetek f. évi május hó 31-ig a természettudományi társulat titkári hivatalához (Budapest, Aldunator 7. sz. régi Lloyd-épület) küldendők. A természettudományi társulat 1874. január 21-én tartott közgyűlésen még a következő pályakérdést tüzte ki: A vegytanból. „Vizsgáltassék meg összehasonlítólág Budapest lakottabb részeiben a talaj levegőjének vegyalkata, különösen annak élely, légey és szénsavtartalma, ugy hogy a vizsgálat eredményét közegészségügyi szempontból értékesíteni lehessen.“ Jutalom a Schuster-féle alapítványból 400 ft. Beküldési határidő 1875. október 31. Függhőben levő pályakérdések, melyek a kir. magyar természettudományi társulat 1873. január 17-én tartott közgyűlésen tüzettek ki: Az állattanból. „Írassanak le a folyami ráknak (astacus fluviatilis Fabr.) bonez- és életani viszonyai, önálló vizsgálatok alapján.“ Jutalom a Bugát-féle alapítványból 300 forint. Beküldési határidő 1874. október 31-ik. A 3 utóbb említett kérdésekre a pályázási szabályok a következők: 1. E kérdésekre csupán a természettudományi társulat tagjai pályázhatnak. — 2. A jutalmazott pályamű, ha kisebb, a társulat közlönyében is megjelenhetik, s ezen esetben a pályadíjon kívül még a szokásos tiszteletdíjban is részesül: ha pedig nagyobb, akkor a pályázó tulajdona marad s mint a k. m. természettudományi társulat által koszoruzott pályamunkát külön maga is kiadhatja. — 3. A pályamű idegen

kézzel tisztán írva, lapszámozva, kötve legyen. — 4. A szerző nevét rejtő pecsétes levelen ugyanazon jelmondat álljon, mely a pályamű homlokán áll. — 5. Az ily fölszerelt pályamű a megszabott határidőig a társulat titkári hivatalába (Budapest, Lipótváros, Aldunator 7. sz., régi Lloyd épület) küldendő.

Hymen. Rákosi Jenő, a „Reform“ szerkesztője, a fiatal írói nemzedék egyik legkitűnőbb tagja mint a „Baloldal“ hallja, eljegyezte Kalmár L. kisasszonyt Hontmegyéből.

Főhívás. A „Kisfaludy-Társaság“ f. hó 28-dikán tartott ülésében többek közt dícsérettel tüntetvén ki a pályázó mesék közül a 3. számot, melynek jellegje: „A bölcsesség olykor a bolondság mezébe öltözik;“ valamint a 20. számot, melynek jellegje: „Mesét írek“, stb., mint-hogy a dícsérettel kitüntetett pályamunkák jellegű levelkái csak az esetben bonthatók föl, ha ezt az illető szerzők megengedik: fölhívom a jelzett két pályamunka szerzőit, hogy amennyiben jellegű levelkájök fölbontását megengedni hajlandók, sziveskedjenek szerzőségököt (leg-egyszerűbben a mese ujon beküldésével) alulírott titkárnál, legfőljeb egy hónap alatt igazolni. Budapest, jan. 29-kén. 1874. Gregust Ágost a „Kisfaludy-Társaság“ titkára.

A nemzeti színház igazgatásának ügye, ugy látszik végre is a jelenlegi ideiglenes állapot állandósítása által nyer megoldást, s legfőljeb csak azon egyetlen (s igen helyes) változás történik, hogy a három felé tört rendezői botot a drámánál ismét összeragasztják, s azt egy rendezőre bízzák. Legközelebb emondtak már az ideiglenes állapot állandósítására vonatkozó véleményüket, s azt ezuttal annál kevésbbé kell ismételnünk, mivel, mint látszik, már fát accomplival állunk szemközt. Részünkről jobb szerettük volna ugyan, ha az intendansi székét betöltik; de a szakigazgatói rendszerrel is szivesen megbékülünk annál is inkább, mivel a szakigazgatói kormány áll egyének bizalmunkat teljesen bírják. Egyébiránt az idő meg fogja próbálni, vajjon az intendatura kormánykeréke nélkülözhető-e a színházi igazgatás gépezetében. Egyelőre megnyugvással vesszük tudomásul azon közeli kilátásba helyeztet, s általunk amyszor sürgetett reformot is, hogy t. i. a drámai rendezés egy emberre bízzák. Ha a rendezőt — mint ez valószínű — a jelenlegi három drámai rendező közül akarják választani, ugy a választás iránt nem foghat föl kétség; mert az csak Molnárra eshetik. — Richternek operai igazgatóvá való kinevezése most már bizonyos. Érkel önként lép vissza az opera vezetésétől, s zenekölteményeinek befeljesítésére fordítandja kitűnő tehetségét, s opera igazgatása által jövöre el nem rabolt idejét.

A pápa sem csalhatatlan ezim alatt egy 30 lapra terjedő röpirat küldetett be szerkesztőségünkhez. A röpirat szerzője L. J.; megjelent az Athenum kiadásában. Átlapoztuk e kis munkát, de az ily szük helyen fölhalmozott óriási badarságok zürzavaros összehadulásában nem találtunk egyetlen egészséges, józan értelemmel fölfogható eszmét. Szerző, ugy látszik, a pápa csalhatatlanságát a materialismus szempontjából akarja megczáfolni. Ez ellen semmi kifogásunk. De midőn szerző a materialismus álláspontját elfoglalja, compromittálja a materialismus tanait. Szerző hőbortos, vagy tán örjögző szóhadarásából idézzük a következő helyeket: „de nem szünteti meg, meg nem semmisíti a testi életet, jelenlétet a papiföltyön, a szoknya semmi színe sem; sem a hang bármily bővész ige sem; a hang az ige közönséges légmozgása, egyedül érdeklő, buzdító, kellemetes hatású: hanem életet testet adó, testet átváltató, szellemi hatalmat, ami nem létezik, kifejtő sem lehet soha; a hang csakis anyagi, — és nem szellemi lény szüleménye mindenkor.“ (Sic!) Majd alább: „Ez lenne tehát az ember, akit csakis embertől ember-nőbe fogamzani, eddellet, itallal táplálni, lég és napfényvel élni, szabad mozgásra (végtagjai szerint) világosságra (villanyi napfény szükséglete szerint) társaságos szabad életre, művelésre, az anyai táplálás, ápolás, kegyelet, segélyezés, védelem szükségletek megadása közös és viszonti közre leendő összeműködés által is, művelési ösztön tudásvágygyal, — okszerű elme = agyacs fény-összöngbe is élni; szellemileg is emberré művelni rendelt a napfény, = apa, erő, ami földünkön (anyánkon testbe anyagba) e harmadik buzdós csillagon; e föld lett így anyánk, midőn a villany hánya miatt aránylag mégis, a napfény villanyát megtartani lett kénytelenítette, mint magnesis anyagi test, tömöríteni is lett kénytelenítette e föld jegesedési uton; tehát az ember lett villanyi fénytömörítés szerint eredetileg nyálkás anyagból.“ A badarságok ily-féle halmazából áll az egész munka; nincs abban egyetlen mondat, melyet meglehetne érteni. — Ha szerző nevét ismerenők, s volna egészségügyi rendőségünk, szerzőre fölhívnók ezen rendőség figyelmét. Igy azonban csak az Athenum igazgatóságához fordulunk; s azon szerény kérdést intézzük hozzá: ugyan mért engedti, hogy nyomdáját, bár fizetés mellett, elmebetegék vegyék igénybe?

Nepesedési mozgalom. A budapesti statisztikai hivatal kimutatása szerint a lefolyt héten élve született 261 gyermek, elhalt 234 személy; a születések tehát 27 esettel mulják fölül a halálozásokat. Az élve születettek közt volt 194 törvényes, 67 törvénytelen; nemre nézve 146 fiu, 115 leány. Halva született 17 gyermek, köztük 10 törvényes, 7 törvénytelen. A halottak közt volt 127 férfi, 107 nő, egy éven aluli gyermek 63.

Gablentz tábornok, kinek haláláról mai lapunkban megemlékeztünk, nem szélhütdésben, hanem egy pisztolylövés következtében halt meg, melyvel Gablentz saját szívet keresztüllötte. A „P. L.“-nak Gablentz öngyilkosságára vonatkozó távsürgőnye az öngyilkosság oka gyanánt a tőzsdeválságot említi. Gablentz, barátainak már hetek előtt föltárta öngyilkossági szándokait.

Rövid hírek. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Hoffmann Sándor m. kir. miniszteri titkárnak az erdészethöl megvetemén magántanárná lett képesítettét jóvá hagyta, s őt ezen minőségben megerősítette. — Galambpostát fognak berendezni Komárom és Bu-

dapest közt. A közös hadügyminiszterium e czélra már a szükséges összeget utalványozta is; a galambokat egy hozzáértő komáromi tiszt fogja betanítani ezen nálunk még teljesen új szolgálatra, s már a tavasszal a galambokkal kísérletet fognak tartani. — Bécsben a napokban dühöngött hóvizatar alkalmával a villám betitott a sz. István-toronyba. — Olcsó csókokat osztottak egy debreczeni társaságban, melynek az a gondolata támadt hogy a koleraárvák javára csókolózzék. A csókok vámján csak 7 frt gyűlt be. — A kolosvári tűzoltó egyeslet táncvizalma 111 frt 86 kr. volt. — Jálies Ferencz a főváros tágas köreiben, de főleg a kereskedelmi világban kedvezőleg ismert és általánosan tisztelt polgár tegnap 79 éves korában meghalt. — Geszten (Pozsony megye) f. hó 23-án kézkerekült a hírhedt Brezprstni recte Ottinger János, ki rablásai és zsarolásai, a nagyszombati járást több éven át félelemben tartotta és Nyitra megye szomszéd vidékeit is meglátogatta. Ugyanez alkalmával hurokra került a föntebbinek ezimborája Teszár, igazabban Teszárovcis Mihály is. Ez is tolvajlás és betőrésből élt, sőt mult évi július 24-én a nagykösztolányi erdőnél bizonyos Chody Márián nehéz testisértést is követett el. — A spanyol postai hatóság, mint a hivatalos lap közli, azon ajánlott postakölteményekirt, melyek a háboru miatt vesztek el, egyelőre nem ad kártalanítást. — Mária orosz nagyhercegnő hozományja 4 millió rubelre megy. — Lázár Kálmán gróf mérges növénygyűjteményének egy példányát, a felső-fehér- és fogarasvidéki tanfelügyelőnek rendelkezésére bocsátotta, hogy azt valamelyik tetszésszerű népiskolának ajándékozza.

Memzeti színház. Szombat, január 31. A „Proféta.“ Opera 5 fölvonásban.

Táviratok.

M.-Vásárhely, január 30. („A Középpárt“ magán távsürgőnye.) Január 10-dikén Elekes György újból fölléptette volt Horváth Gyulát képviselő jelöltül. Január 27-ére azonban magához értekezletet hívott össze, hogy ő maga lép-hessen föl, de három egyéven kivül, kik közül kettő pap és egy ismert nevű kolosvári ember volt, mást nem kapot, ki őt fölléptesse, az értekezlet többi tagjai, hivatkozással a becsület-szóra, Horváthot léptették föl. Elekes ekkor visszalépett, azonban ma újra, mint föllépő jelölt szerepel. Küküllőmegye közindignatióval utasítja vissza az ily eljárást és meg fogja választani Horváth Gyulát.

München, január 29. Gizela főgnő meglátogatására a magyar király ide érkezett.

Berlin, január 30. A „Nationalzeitung“ szerint legközelebb egy, minden rendű és rangu résztvevőkből álló gyűlekezet fog tartatni, melyben választolni szándékoznak a londoni rokonszenvi meetingnek.

Frankfurt, január 30. A bank a discontol 3½ százalékra szállította le.

Páris, január 30. Vautrain a községi tanács elnöke lemondott, mert nem szavazták meg a 40,000 frankot a deportáltak családainak segélyezésére.

Versailles, január 29. A nem. gyűlés elvetette Loysel indítványát, mely szerint a jövő évi budget a budget és hadügyi bizottságok által egyszerre volna tárgyalandó.

San-Sebastián, január 28. Moriones tetemes segélyt kapott, s azt hírlik, hogy Bilbao felmentése sikerült.

Kragejuvac, január 29. A volt hadügyér, Deli-Markovic elleni vizsgálat vezetésére kiküldött bizottság benyújtotta jelentését, melynek következtében vádlott fölhívató a vádiratok áttekintése és védelmének előkészítésére.

Közzgazdaság.

Budapest, január 30.

A pénzügyminiszterium utasította az állam-pénztárakat, hogy az eddigi német országos aranypénzek többé nem szabad elfogadtatni az állami-pénztáraknál 1874. január 31. után.

Az egyesült magyar gőzhajótársaság liquidáló bizottsága viselt dolgairól azt írja „N. frt. Presse“, hogy nagy előzékenységgel fogadva a bécsi vállalat, megígérte, hogy nem fogja kiszivattyuzni a részvényesek jelen állapotát, (?) hanem gondol a dolog fontos politikai oldalára. (Elhisszük!) Kassian igazgató az alkudozások végett följö Pestre.

A vasuti szerencsétlenség folytán okozott testi sörtesek és halálozások kártérítése tárgyában készült törvényjavaslat szövege, miután valamennyi miniszterium által bírálat alá vétetett véglegesen megállapított, és a minisztertanácsban előadott, s így az országgyűlésnek legközelebb be fog mutatanni.

Budapesti gabnatőzsde január 30. Csaknem teljes szélcsend, sem kereslet, sem kínálat, s a jegyzet árak névlegesek. Az usance-üzlet a régi maradt.

Budapesti értéktőzsde január 30. A befektetési papirokra a hangulat ma is igen kedvező volt; a forgalom kissé magasabb volt. A bankoknál magasabb volt az üzlet. Az iparpapirokban kevés üzlet volt.

Magyar vasuti kölesön 100.13 volt; a szállódézsma 72-72.12; a sorsolási kölesön 83¼. A bankok közül a munczipál 29¼-29¾; anglo 36¼-36¾; magyar hitelbank 138¾-139½; földhitel 138¾ forint. A helyi bankok közül a takarékos és hitelbank 61¼; a közüti vas-pálya 356½-357; a malmok közül a Victoria 109-111; a pesti könyvnyomda 640; a budai alagut 96-ra eset le. Az értékek lanyhábban. Az arany 5.34; 20 frankos 9.03; az ezüst 107¼; a porosz pénztári utalvány 1.69 krajczár.

Felelős szerkesztő Huszár Imre.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. január 30-án.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Magy. vasuti köles (120 frt ez.)	
Hang.	Befiz.	font	frt	Adva	Tartva	Adva	Tartva
Buza, bányási ó v. uj	88	7.60	7.75	315	910.	915.	500
" " " "	85	7.85	7.95	200	Haza	350.	355.
tiszav.	87	7.75	7.85	100	Pannonia	62.	67.
" " " "	85	7.95	8.10	200	Pesti bizt.	95.	97.
pestm.	87	7.65	7.75	200	Hunnia	183.	185.
" " " "	85	7.90	8.05	200	Unio	356.50	357.50
fehért.	87	7.85	7.95	200	Budai	115.	125.
" " " "	83	8.05	8.15	200	Budai hegyipálya	50.	60.
bácskai	87	7.85	7.95	80	Munizipális hitelintézet	29.25	29.50
" " " "	85	8.05	8.15	85	Angol-magyar bank	36.25	36.50
" " " "	87	7.85	7.95	160	Magyar általános hitelbank	138.75	139.
" " " "	83	7.85	7.95	200	Francó-magyar bank	32.	34.
" " " "	85	7.85	7.95	100	Magyar általános földhitel-társ.	58.50	58.75
" " " "	85	7.85	7.95	50	Takarék- és hitelegylet	60.50	60.75
" " " "	85	7.85	7.95	50	Buda-ó-budai népbank	37.75	38.
" " " "	85	7.85	7.95	100	Iparbank	53.	55.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Budai kereskedelmi és iparbank	200.	202.
" " " "	85	7.85	7.95	500	Pesti kereskedelmi bank	788.	790.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Pesti iparbank	430.	440.
" " " "	85	7.85	7.95	100	Budapesti kézművesbank	69.	70.
" " " "	85	7.85	7.95	70	Pesti egyetemi bank	37.	38.
" " " "	85	7.85	7.95	80	Hivatalnok hitelegylet. I. em.	46.	47.
" " " "	85	7.85	7.95	100	Országos közp. takarékp. 5%	72.50	73.75
" " " "	85	7.85	7.95	1000	Pesti hazai	2500.	2525.
" " " "	85	7.85	7.95	100	Budapesti fővárosi	178.	180.
" " " "	85	7.85	7.95	100	Kőbányai takarékpénztár	46.	50.
" " " "	85	7.85	7.95	100	Külvárosi takarékpénztár	55.	56.
" " " "	85	7.85	7.95	40	Szentendrei takarékpénztár	42.	44.
" " " "	85	7.85	7.95	60	Ujpesti takarékpénztár	34.	36.
" " " "	85	7.85	7.95	500	Árpád malom	48.	50.
" " " "	85	7.85	7.95	500	Blumféle	37.	40.
" " " "	85	7.85	7.95	500	Concordia	295.	205.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Erzsébet	113.	115.
" " " "	85	7.85	7.95	160	Luiza	146.	148.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Molnárak és sütők	212.	214.
" " " "	85	7.85	7.95	500	Hengermalom	775.	780.
" " " "	85	7.85	7.95	300	Victoria	111.	112.
" " " "	85	7.85	7.95	100	Első budapesti	625.	630.
" " " "	85	7.85	7.95	100	Budai gyárudvar	20.	21.
" " " "	85	7.85	7.95	1000	Pannonia	410.	415.
" " " "	85	7.85	7.95	500	Első magyar serfözde	415.	420.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Serteshizlalo	180.	185.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Athenaeum	250.	252.
" " " "	85	7.85	7.95	500	Pesti könyvnyomda	640.	650.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	8.50	9.
" " " "	85	7.85	7.95	500	Ganz-féle vasöntőde	376.	378.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Gschwindt-féle szeszgyár	235.	236.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Börgyár	85.	86.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Gyapjamosoda	100.	102.
" " " "	85	7.85	7.95	100	Salgó-tarjani közszénbánya	104.	106.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Schlick-féle vasöntőde	167.	170.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Sósuti kőbánya	116.	118.
" " " "	85	7.85	7.95	500	Első magyar szeszfinomító	160.	165.
" " " "	85	7.85	7.95	200	Alagut	96.	98.
" " " "	85	7.85	7.95	86.50	Magyar földhitelintézet 5 1/2%	86.50	86.75
" " " "	85	7.85	7.95	79.	Magyar jelzálog-bank 5 1/2%	79.	79.50
" " " "	85	7.85	7.95	87.	Magy. ált. földh. részv.-társ. 6%	87.	88.
" " " "	85	7.85	7.95	84.50	Pesti kereskedelmi bank 6 1/2%	84.50	85.
" " " "	85	7.85	7.95	86.50	Lánchíd	84.	85.
" " " "	85	7.85	7.95	173.	Budapesti malom 6%	173.	176.
" " " "	85	7.85	7.95	5.34	Arany	5.34	5.36
" " " "	85	7.85	7.95	9.03	20 frankosok	9.03	9.05
" " " "	85	7.85	7.95	107.25	Ezüst	107.25	108.
" " " "	85	7.85	7.95	112.75	London 10 font sterling	112.75	113.25
" " " "	85	7.85	7.95	44.50	Páris 200 frank	44.50	44.75
" " " "	85	7.85	7.95	69.65	Jöved. máj.-nov. szelv. bankj. 5%	69.65	69.75
" " " "	85	7.85	7.95	74.75	1859-ki sorsj. egész (250 100 frt pp.) után	74.75	74.75
" " " "	85	7.85	7.95	308.	1854-ki sorsj. (250 frt pp.) 4%	308.	316.
" " " "	85	7.85	7.95	99.50	1860-ki sorsj. egész (500 frt o. e.) 5%	99.50	100.50
" " " "	85	7.85	7.95	106.50	1864-ki (100 frt o. e.)	106.50	106.75
" " " "	85	7.85	7.95	142.	Como-jövedékj. (40 lira) dbk.	142.	143.
" " " "	85	7.85	7.95	23.		23.	23.50

H I R D E T É S.

TETTEY NÁNDOR és TÁRSA
könyvkereskedésében

Budapest: váczi-utca, „a vastuskóhoz“ megjelentek:

ABONYI LAJOS. A főnő krónikája. Beszélyek a magyar népeletről. 3 kötet ára 3 frt.
ARGIS GYULA. VIII. Henrik hat házassága. Történeti regény. 1 frt.
ASBÓTH JÁNOS. A magyar királyi honvédelmi ministerium működése 1867—72 a minister ur megbízásából hivatalos adatok alapján. 3 frt.
GEORGH BARTAL. Commentariorum ad historiam status jurisque publici Hungariae. 3 kötet. 5 frt.
BARTALUS ISTVÁN. Magyar népdalok egyetemes gyűjteménye. A Kisfaludy-társaság megbízásából énekre és zongorára alkalmazva. I kötet 5 frt. diszkötésben 6 frt.
BEÖTHY ZSOLT. Biró Márton. Regény, ára 1 frt.
DEGRÉ ALAJOS. Salvator Rosa. Történeti regény, 3 kötetben. (3 frt helyett) 2.20 kr.
DUMAS SÁNDOR. Egy szerelmi kaland (1 frt helyett) 75 kr.
GAÁL KAROLINA. Egy sirkert ör. Történeti regény Mátyás király korából. 90 kr.
GABORIAU E. A 113. számú percesomó. Regény 4 kötet 4 frt.
GIBBON EDVÁRD. A római birodalom hanyatlásának és bukásának története. Az angol eredetiből átdolgozta Hegyessy Kálmán. Második jutányos kiadás. 2 kötet. Ára 4 frt.
GONDRE COURT. La Gazette báró. Történeti regény, (3 frt helyett) 2 frt.
GONZALEZ MANÓ. Az új hölgye. Regény, fordította Balthazar Győző 2 kötet 2 frt.
HANZÉLY FERENCZ. Kereskedelmi irálytan és levelező, egybekötve kereskedelmi és magániratokkal. Pályamű. 3 frt.
HAFIZ DALAI. Persa eredetiből ford. Erdődi Harrach Béla 1.20 kr., diszkötésben 2 frt.
HUGO VICTOR. A Notre-Dame egyház Párisban. Regény, fordította Szalkay Gergely. 3 kötet 2.50 kr.

JAKAB ELEK. Kolozsvár története. I. kötet, Ős-, ó- és középkor (513 Kr. e. 1540 Kr. u.) oklevéltár és világosító rajzokkal. Ára 10 frt.
Korrajzok és eszmétörödek 1850—1867. évszakkból Jankovich Vincze naplója után 1 frt.
KÖVÁRI LÁSZLÓ. Erdély története. I. kötet. Az ősidőkről 1310-ig 2 frt. II. kötet Az Anjou ház uralmától II. Lajos királyig 1.80 kr.
III. Zápolyák kora 2 frt.
IV. A Báthoriak, Bocskai és Bethlenek kora 2.20 kr.
V. A Rákóczyak és Apafiak kora 2 frt.
VI. A Gubernátorok kora. 2 frt.
KÖVÁRI LÁSZLÓ. Erdély nevezetesebb családai. Czimerekkel és leszármazási táblákkal. 30 fametszvény. nyel. Ára 3 frt.
A magyar családi és közéleti viseletek és szokások a nemzeti fejedelmek korából 2 frt.
kmánytár az 1848—1849-iki eseményekhez. Ára 2 frt.
Száz történelmi rege 1 frt.
Történelmi adomák. 1 kr.
KLOPSTOCK. Messiás. ford. Tarkányi Béla. Diszkötésben (1 frt 50 kr helyett) 1 frt.
LIPCSEY TAMÁS. Néhány szó a magyar társadalomról 60 kr.
IDŐSB MOGYORÓSSY JÁNOS. A Wenckheim Hund család eredete és ivadécai Magyarhonban. 7 kömetszeti arcképpel 1.60 kr.
ORBÁN BALÁZS. A székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népművelési szempontból. Számos önálló és szövegképpel. I. Udvarhelyszék 4 frt. II. Csíkszék 3 frt. III. Háromszék 4 frt. IV. Marosszék 4 frt. V. Aranyosszék, Radnóth, Maros-Ujvár, Gyéres és Toroczko vidéke 4 frt. VI. A Barcaság 5 frt. Mind a 6 kötet 24 frt.
POLITIKAI LEVELEK. Egy külföldön élő honfíhoz. 60 kr.

B. PONGRÁCZ EMIL. Gyöngyvirág. Regény 2 kötet. Rózsabimbók. Költeményfüzér 1 frt. diszkötésben 2 frt. Estikék. Beszélyfüzér 60 kr. Suezig és vissza. Utirajzok. 2 kötet 2 frt.
PRÉM JÓZSEF. Külföldi költőkből. Műfordítások 1.20 kr.
Dr. SCHROTT JÓZSEF. Az általános állami számvitel tan kézikönyve, fordította Fésűs György 2.50 kr.
P. SZATHMÁRY KÁROLY. A beszély elmélete, a Kisfaludy-társaság első díjára méltott pályamű. 60 kr.
A Gyulafehérvár-Nagyenyedi Bethlen-főtanoda története 2.50 kr.
Beszélyek az erdélyi honvédivilágból. 1 frt. helyett 60 kr.
Lukanusz. Szomorujáték öt felvonásban. 60 kr.

Nemzeti színház.

Kiadja Toldy István.

I. Szigligeti Ede. Béli Pál. Eredeti szomorujáték 5 felvonásban.
 II. Sardou Victor. A jó barátok. Színmű 4 felvonásban fordította: Szerdahelyi Kálmán.
 III. Szigligeti Ede. Fenn az ernyő ninesen kas Eredeti vígjáték 3 felvonásban.
 IV. Feuillet Octave. A kísértés. Színmű 5 felvonásban fordította: Radnótfay S.
 V. Belot Adolf. A rendszeres férjek. Vígjáték 3 felvonásban fordította: Berczik A. és Toldy I.
 VI. Berczik Árpád. Ádám és Eva. Vígjáték 1 felvonásban — Chassé croisé. Vígjáték 1 felvonásban. Írták: Fournier és Meyer. Franciaából: Toldy István.
Egy-egy kötet ára 80 kr. helyett 60 kr.
TÖRS KÁLMÁN. A Margitsziget leírása. 1.20 kr.
VOLNEY A. Romok. Az igaz vallás, megfajtva az emberiség vallásos fogalmainak keletkezése- és ezek leszármazásából és a természet törvényei. Magyarosítá és jegyzetekkel ellátta Szalkay Gergely 1.20 kr.
GRÓF ZICHY család idős ágának okmánytára. Közli a magyar történelmi társulat. Szerkesztik: Nagy Imre, Nagy Iván és Véghelyi Dezső. I. kötet 1094—1341 4 frt. II. kötet 1342—1355. 4 frt.

Megjegyzendő, hogy ezeken kívül könyvkereskedésünkben bármily irányu és bárhol megjelent vagy hirdett munkák készletben tartatnak, vagy minden árfelemelés nélkül a leggyorsabban szerezhetők meg.

Tetty Nándor és társa könyvkereskedése Budapest.